

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. II. Lutheri sententia de Attritione proponitur. Refutatur ex Scriptura, & S.
Augustino. Haeresis damnatur à Concilio Tridentino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

*Qua ratio-
ne Attritio
dicatur esse
imperfecta,
qua ex ti-
more serui-
li oritur :
& perfecta
dicatur
Contritio
qua ex ti-
more filiali
gignitur.*

da, merito etiam timeat. Ex hoc timore seruili enata pœnitentia, Attritio dicitur : imperfecta sine dubio, vti docet Tridentinum, vbi contra ex timore filiali Contritio perfecta existit. Non tamen idcirco perfecta est, quasi actus sit tam nobilis & numeris omnibus absolutus, vt perfectio nulla ei possit adici; datur enim Contritionis actus alter altero perfectior : sed quod motiuum habeat nobilissimum, ipsam scilicet bonitatem Dei. Perfectus itaque dicitur ratione motiui perfectissimi, licet absolutissimus non sit semper in ratione actûs. Sic & timor seruilis, Attritio dicitur imperfecta, non quod actui quidquam desit, sed motiuo; quod procul dubio Amor filialis habet perfectius. Iuuerit id cursim obseruasse, quod sequenti Tractatu dicendum est vberius.

*Status qua-
tionis.*

Quæritur nunc de Attritione, quæ ex seruili timore nascitur; seu de dolore animi, de odio & detestatione peccati, de proposito non peccandi de cætero (hæc enim ad Pœnitentiam requirit Tridentinum) dum hæc ex inferni horrore, suppliciorumue aliàs sed iustè intentatorum metu oriuntur, dicendum quid sit.

4.

Tract. 14.
n. 48.

§. II.

*Lutheri sententia de Attritione proponitur. Refutatur ex
Scripturâ & S. Augustino: Hæresis damnatur à Conci-
lio Tridentino.*

*Lutherus
docet om-
nem Attritio-
nem esse
malam.*

ET quidem Lutherus rem omnem breuibus conficit & absoluit: asserit enim Attritionem omnem malam esse, omnemque eius usum peruersum, quique merito condemnetur. Hæc eius verba. *Contritio (sic enim cepit vocari vera pœnitentia interior) duplici viâ paratur. Primò per discussionem, collectionem, detestationem peccatorum; quâ quis, vt dicunt, recogitat annos suos in amaritudine anime sue, ponderando peccatorum grauitatem, damnum, fedtatem, multitudinem; deinde amissionem eterne Beatitudinis, ac eterne damnationis acquisitionem, & alia que possunt tristitiam & dolorem excitare, spe satisfaciendi per opera bona. Ita est Lutere: hæc vera est attritio, seu contritio imperfecta. Quid autem de hâc sentis tu? Jam id edisseret.*

5.

Luther. in
assert. cõ-
tra Bullam.
Leonis X. af-
fert. 4. &
6. Tom. I.
firm. 2. de
Pœnit.

Hæc

6. *Hæc autem Contritio, inquit, facit hypocritam, imo magis peccatorem; quia solum timore præcepti & dolore damni id facit. Et tales omnes indignè absoluantur, & communicantur.*

7. Et ne videatur hæc de nihilò effutire, rationem mox subiicit dignam se. Nam inquit: *Si liberè deberent remoto præcepto, & minis penarum confiteri, certè dicerent sibi non displicere vitam præteritam, quam sic coguntur displicere confiteri. Imò quò magis timore pænæ aut dolore damni sic conuertuntur, eò magis peccant, & afficiuntur peccatis suis; que coguntur, non autem volunt odisse.* Itaque ex mente Hæresiarchæ, non inutilis tantùm, sed & peruersa prorsus & damnanda est Attritio; vtpotè quæ hominem peccatorem, majoris etiam peccati reum faciat. Rationum quas affert momenta, mox expendemus. De totâ verò sententiâ dicendum quid sit, videamus.

Ratio eius est, quia sic dolentibus adhuc placet peccare.

8. Et primò quidem Sacris paginis hoc dogma manifestè aduersatur. Plurima ex iis testimonia possem congerere, sed pauca

Refutatur ex Scripturis.

Iob. i. v. 11.

Primò Jobus vir ille simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo, ab hoc sane timore justitiæ Diuinæ, à peccatis fatetur auocarum se.

Iob. 9. v. 28.

Ita disertè inquit Verebar omnia opera mea, sciens quia non parceres delinquenti.

Iob. 42. v. 8.

An malè locutus est Job? tamen ab ipsomet Deo laudatus est deinde quod locutus sit ad se recta. Quomodo autem locutus est recta, qui timendo pœnas factus est hypocrita, & peccator? Secundò, David vir secundùm cor Dei: Confige inquit timore carnes meas, à iudiciis enim tuis timui.

Pf. 118. v. 10.

Petit timorem hunc sibi suggeri Rex sanctus; an ergo rogat vt peccet? Tertid apud Ecclesiasticum dicitur Initium Sapientie timor Domini.

Ecclef. 1. v. 16. & c. 25. v. 16.

Rursus, Timor Dei initium dilectionis eius. An autem Sapientia, quæ, vt ait Sapiens, non introit in animam maleuolam, nec habitat in corpore subdito peccatis, nunc à peccato incipit, & quidem grauiùs peccando? an & ipsamet dilectio Dei animam subit per peccatum? Quartò, apud Malachiam sic homines insectatur Deus. Si ergo Pater ego sum, ubi est honor meus? & si Dominus ego sum, ubi est timor meus? Ecce, præter filialem timorem qui in honore & reuerentiâ est positus, quem petit vt Pater, seruilem etiam exigit vt Dominus.

Sap. 1. v. 4.

Malach. 1. v. 6.

An ergo petit Deus vt peccent homines, fiantque hypocritæ? Quintò, Christus ipse apud Lucam, Ostendam autem vobis, inquit, quem timeatis. Timete eum, qui postquam occidit, habet

Luc. 12. v. 5.

potestatem

D d d

potestatem mittere in gehennam. Ita dico vobis, hunc timeate. Atqui si hunc timeam, majoris illicò inferni fio reus. An etiam Christus ipse nos decipit, & ad agendum malè hortatur, vt majori pœnæ faciat obnoxios? Et hæc quidem ex infinitis Sacræ paginæ locis deprompta sunt paucissima. Neque multis opus est, vbi vnica tantum Dei vox sufficit, vt mendacio obstruatur os.

*Refutatur
ex. D. Au-
gustino.*

Deinde hoc dogma SS. Patrum effatis planè est contrarium. Et quia hi numero, vt ita dicam, sunt infiniti, D. Augustini sententiæ nunc inhæreo: eòque libentiùs, quòd ad sanctissimi huius Doctoris auctoritatem, in re trepidâ, auxilii petendi causâ, aduersarij plerumque confugiant. Mentem suam locis sanè plurimis explicat Augustinus. De multis pauca dabo, & quæ sufficient.

9.

D. August. ad. Virg. lapsam. *Pœnitentia sic agitur, si tibi ante oculos ponas de quâ gloriâ rueris, & de quo libro vite nomen tuum deletum sit; & si te jam credis propè ipsas positam tenebras exteriores Quantumuis laborem, quantamuis afflictionem subire esto contenta, dummodo ab eternalibus pœnis libereris.* Dic modò fodes, an pœnitentia, cuius agendæ modum tradit Augustinus, agitur per hypocrisim? aut peruersè agere Virginem lapsam docet Augustinus, & vetus peccatum nouo accumulare?

D. Aug.
ad Virg.
lapsam
c. 8.

10.

Rursus in illud Isaia, *Ignis eorum non extinguetur.* Ita Augustinus. *Audiunt hæc homines, & quia verè futura sunt impiis, timent & continent se à peccato. Habent timorem, & per timorem continent se à peccato. Timent quidem & non amant iustitiam (amore scilicet benevolentia) timent ne mittantur in gehennam ignis. Bonus est & utilis iste timor. Quid dici potest clarius, quodque pudorem Luthero luculentiùs inculciat, si vlla sit tanti viri apud Hæresiarcham, præ se omnes contemnentem, reuerentia?*

D. Aug. in
Psal. 117.

11.

Iterum in illud Psalmi, *Beati omnes qui timent Dominum,* ita disertè Augustinus. *Ille timor Domini nondum castus, presentiam Domini & pœnas timet. Timore facit, quidquid boni facit; non timore amittendi bonum illud (id est non timore filiali) sed timore patiendi illud malum (id est seruili.) Non timet ne perdat amplexus pulcherrimi sponsi, sed timet ne mittatur in gehennam. Bonus est, & iste timor utilis est. Ita ille. An autem vñquam bonum est peccare? Verùm non expendo singula, vtpote quæ luce ipsâ sunt clariora.*

D. Aug. in
Psal. 117.

12.

Clarissimè

13. Clarissimè mentem suam exponit Serm. 18. de verbis Apostoli. En ipsa verba. *Modò cum dicis mihi, gehennam timeo, ardere timeo, in eternum punit; timeo quid dicturus sum. Male times, vanè times? non audeo: quandoquidem ipse Dominus ablato timore (nempe tyrannorum & hominum) subiecit timorem (nempe Dei) & ait, ubi dixit: Nolite timere eos qui corpus occidunt, postea non habent quid faciant: sed eum timete qui habet potestatem & corpus & animam mittere in gehennam ignis: ita dico vobis, hunc timete. Cum ergo Dominus timorem incusserit, & vehementer incusserit, & repetendo verbum, comminationem geminauerit, dicturus ego sum male times? Ista non dicam. Planè time, nihil melius times; nihil est quod magis timere debeas. Quod non ausus est Augustinus, Lutherum dicere non puduit, male times.*

D. Aug. serm. 18. de verb. Apostoli.

14. Denique, ne sim infinitus, contra aduersarium legis. *Salubriter, inquit, non solum bonitatem, verum etiam seueritatem Dei Scriptura commendat; quoniam & amatur Deus utiliter, & timetur. Omitto plurima alia loca, quibus Timorem hunc inducendæ charitati docet esse necessarium; acum esse quâ compungendus sit animus, ut filium deinde, charitatis inquam nexus, subsequatur: & plurima in hanc rem. Ex quibus D. Augustini mens Luthero profus opposita conuincitur & declaratur. Quibus omnibus colophonem ut imponam,*

D. Aug. contra aduersarium legis. l. 1. c. 16.

15. Assero tertio Lutherorum dogma tribus vicibus à Concilio Tridentino esse condemnatum; & ne ullus detur effugio locus, bis sub anathemate, id est, ut manifestè hæreticum. Primò quidem Sess. 6. can. 8. *Si quis dixerit gehennæ metum, per quem ad Dei misericordiam de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, vel peccatores peiores facere, anathema sit.*

Trident. sess. 6. can. 8.

Lutheri dogma à Tridentino condemnatum est hæretic.

16. Secundò Sess. 14. c. 4. *Illam verò Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu concipitur, si voluntatem peccandi excludat cum spe veniæ, declarat (Sancta Synodus) non solum non facere hypocritam, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus Sancti impulsus, quo pœnitens ad iustitiam parat, id est ad justificationem & reconciliationem cum Deo.*

Sess. 14. c. 4.

17. Tertio hanc doctrinam in capitulo positam subsequitur Canon. *Si quis dixerit eam Contritionem (imperfectam scilicet quæ dicitur Attritio) quæ paratur per discussionem, collectionem, & de-*

ibid. Canon. 5.

testationem

testationem peccatorum, quâ quis recogitat annos in amaritudine anime sue ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudinem, feditatem, amissionem eterne beatitudinis, ac eterne damnationis incursum, cum proposito melioris vite; non esse verum & utilem dolorem, nec preparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demum illum esse dolorem coactum, & non liberum ac voluntarium, anathema sit.

Lata est legitimè sententia; condemnatus est hæreseos Lutherus. Nihil hîc præterea dicendum restat vlli, qui Orthodoxæ Ecclesiæ genuinus est filius. Illud tantum observandum est obiter, contra Lutherum ex condicito intorta esse hæc fulmina, cuius verba Decretis suis & Canonibus inserit Sancta Synodus; vti cuius est, si hæc quo modo ex Tridentino retuli num. 15. 16. 17. conferantur cum iis, quæ ex Luthero recitavi n. 5. 6. 7. Et hæc observatio dicendis erit non paruo vsui.

§. III.

Neotericus quidam sententiam Lutheri nec planè probat, nec planè improbat. Distinguit inter timorem, & timentem. Refellitur eius argutia.

Neotericus materiam hanc fusè exponendo insoluit, & obscuram facit.

NEotericus quidam, qui fusè admodum per tredecim capitula rem hanc est complexus, multis verborum lenociniis, & D. Augustini auctoritatibus ad rem nostram non facientibus, eiusdemque rei repetitionibus accumulatis, materiam omnem ita inuoluit, verisque falsa ita immiscuit, vt non tam facile possit deprehendi, nisi res tota penitus euoluatur. Tridentini Concilii auctoritatem eludit, & fulmen in Lutherum intortum detorquet callidè. Interim sic rem agit, ac si nihil adedò haberet præ manibus, ac latam à sanctâ Synodo sententiam venerari. Equidem illum animo venerari eam credo; sed doctrina quam tradit, *de ipso timore gehennæ utrum bonus sit an malus: itemque de peccati detestatione*, quæ inde pullulat, & quam sese dicit juxta Sancti Augustini principia exponere: hæc, inquam, doctrina, quo pacto cum Sacrosancti Concilii definitione cohæreat, non satis intelligo: nec verò quisquam intelliget, qui rem voluerit penitiùs considerare,

Ianff. to. 3.
l. 5. c. 21.